

ՍՏԵՓԱՆ ԶԵԼԻՆՍԿԻ

1904 թ. Հոկտեմբերի 22-ին երկարատև և ծանր հիւանդութիւնից յետոյ մեռաւ սակաւաթիւ կովկասագէտներից մինը եւ՝ Ստեփան Զելինսկին:

Նա ծնուել էր 1843 թ. Օդոսսոսի 1-ին Նախիջևանի նահարձա գիւղում, Սաւրեցի հայ ծնողներից և կնքուելով լուսաւորչական եկեղեցում, Սամսոն կոչուել: Սակայն նրա հայրը օրգոզքս եկեղեցուն զիմելով, վերստին մկրտել էր աւել նրան և անուանել Ստեփան: Մօր. հոգատարութեամբ նա ուսել էր Նախիջևանի քաղաքային դպրոցում և ապա Երևանի զիմնադրայում, ուր աւարտելուց յետ ուսուցիչ էր կարգուել: 1883 թ. Զելինսկին հրաւիրուեց երկրագործութեան միտիտորի լիազօր Տիխէնովից ուսումնասիրելու Անդրկովկասի պետական հողերի վրայ բնակուող գիւղացիների անտեսական գրութիւնը և յետոյ սամսոնեց պետական հողերի կարգադրոյի պաշտօն, որ վարեց մինչև մահը:

Ստեփան Զելինսկին բաւական լաւ գիտէր հայերէն և աշխատակցում էր «Մշակին», «Արձագանքին» և «Ազգագրական Հանդիսին»: Մի ժամանակ նա վարեց նաև Քիֆլիսի Հայոց Հրատարակչական ընկերութեան վարչութեան փոխ-նախագահի պաշտօն, իսկ վերջին տարիներս հրատարակեց հայերէն մի շարք գիւղատնտեսական հանրամատչելի գրքոյկներ:

Համեմատարար աւելի շատ և աւելի լուրջ են նրա ուսերէն աշխատութիւնները, որոնց մէջ գլուխ գործոց է համարում Զանգեզուրի գաւառի պետական հողերի վրայ բնակուող գիւղացիների անտեսական գրութեան ուսումնասիրութիւնը: Նոյնպիսի ուսումնասիրութիւններ ունի նաև Աղէքսանդրապոլի, Բորչալուի և Լենկորանի գաւառների վերաբերութեամբ, միայն այս վերջին երկուսը մնացել են անտիպ: Գնահատելի է նաև «Объяснительный словарь татарскихъ, грузинскихъ и армянскихъ словъ вошедшихъ въ Матеріалы для изученія экономическаго быта государственныхъ крестьянъ Закавказскаго края» խորագիրը կրող բառարանը:

Զելինսկին շնորհիւ իւր բազմաթիւ անապարհորդութիւնների արդէն շատ լաւ ճանաչում էր Անդրկովկասը և եթէ ծանր ու երկարատև հիւանդութիւնն ու անժամանակ մահը արգելք չը լինէին՝ նա աւելի մեծ ծառայութիւն կարող էր մատուցանել կովկասագիտութեան:

ԵՐՈՒԱՆԵՆՈՒՆԻ